ASSURANCE &
OVERHEIDSACCOUNTANTS

Controleplan 2026

Gemeente Texel

ASSURANCE & OVERHEIDSACCOUNTANTS

Samenvatting

Onze controleopdracht

Risicoanalyse controleaanpak

Samenwerking

Aan de raadsleden van gemeente Texel
Emmalaan 15
1791 AT Den Burg

23 september 2026

Geachte leden van de raad,

Hierbij delen wij graag ons controleplan voor de jaarrekening-controle voor het jaar eindigend op 31 december 2026 met u. Dit controleplan geeft u onder andere een overzicht van de manier waarop wij met u willen samenwerken, hoe wij de controle zullen uitvoeren, welke processen en posten onze hoogste aandacht hebben en met welke tolerantie wij de controle zullen uitvoeren.

Het controleplan begint met een samenvatting waarin u op twee pagina's ziet wat de belangrijkste uitgangspunten zijn van onze samenwerking en controleaanpak. Daarna gaan wij met meer diepgang in op de reikwijdte, scope en randvoorwaarden van onze controle. Vervolgens geven wij u meer inzicht in onze controlefilosofie, onze controleaanpak en de significante risico's die wij onderkennen bij onze controle. In het laatste deel van het controleplan stellen wij ons controleteam aan u voor. Daarnaast leggen wij uit hoe wij met u samenwerken en communiceren. Ook de controleplanning komt hierbij aan de orde.

Dit controleplan is opgezet als interactief document waar u eenvoudig doorheen kunt navigeren door op de menuopties aan de linkerzijde of de onderstreepte woorden te klikken. Tevens kunt u met de pijltjes rechtsonder een pagina terug of vooruit. Wij vragen u uit duurzaamheidsoverweging terughoudend te zijn met het printen van het controleplan. Indien wij de gebruikersvriendelijkheid van het plan kunnen verbeteren, dan horen wij dat graag van u.

Wij hebben de inhoud van ons controleplan besproken met de Auditcommissie. Mocht u naar aanleiding van het lezen van dit controleplan nog vragen hebben, dan zijn wij graag bereid om deze, via de griffie, te beantwoorden.

Wij kijken uit naar een prettige samenwerking.

Met vriendelijke groet,
ETL Assurance & Overheidsaccountants B.V.

Digitaal ondertekend door:
J.G. Schuijt
23 september 2026 18:35 +02:00

J.G. Schuijt MSc RA

Samenvatting

Onze controleopdracht

Risicoanalyse controleaanpak

Samenwerking

Samenvatting van ons controleplan

De reikwijdte van onze controleopdracht
Onze controleopdracht bestaat uit de controle van de jaarrekening. Van het jaarverslag stellen wij vast of dit niet strijdig is met de jaarrekening.

Wij geven een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening
Wij geven een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening, waarvan de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel uitmaakt.

Het college geeft een oordeel over de rechtmatigheid
In de rechtmatigheidsverantwoording rapporteert het college over geconstateerde afwijkingen. De verantwoordingsgrens wordt door de raad bepaald, maar bedraagt maximaal 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves. Uw raad heeft dit maximale percentage van 2% overgenomen in artikel 10 lid 2 van de financiële verordening.

Wij gebruiken toleranties in onze controle
De maximale omvang van de goedkeuringstolerantie in het BADO bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves. Als raad kunt u wel besluiten om ons te vragen de jaarrekening met een lagere tolerantie te controleren. Omdat u dit (vooralsnog) niet gedaan heeft, hanteren wij bij de controle van de jaarrekening 2025 dit maximale percentage.

Wij zijn verplicht om een deel van de goedkeuringstolerantie te ‘reserveren’ voor onontdekte fouten. Om die reden doen wij een afslag van 20% om te komen tot onze uitvoeringstolerantie. Deze wordt door ons gebruikt in de uitvoering van de controle. Wij rapporteren op uw verzoek alle bevindingen boven een rapporteringsgrens.

De (naar beneden afgeronde) toleranties op basis van de bijgestelde begroting zijn als volgt:

Tolerantie	Bedrag
Goedkeuringstolerantie	€ 1.718.000
Uitvoeringstolerantie	€ 1.374.000
Rapporteringstolerantie	€ 50.000

De goedkeurings- en uitvoeringstolerantie kunnen nog wijzigen omdat deze gebaseerd zijn op de (werkelijke) totale lasten inclusief de dotaties aan de reserves.

Wij hebben significante (fraude)risico’s geïdentificeerd
Uit onze risicoanalyse en onze kennis van de sector blijken de volgende significante risico’s op fouten en fraude in de jaarrekening:

- Risico dat het management en het college hun positie kunnen gebruiken om de interne beheersing te doorbreken;
- Risico dat grondverkopen niet gebaseerd zijn op zakelijke transacties.

Wij geven onze verklaring binnen de wettelijke termijn af
Uitgangspunt voor onze planning is dat wij onze getekende controleverklaring en definitieve accountantsverslag verstrekken minimaal twee weken voorafgaand aan de datum van de raadsvergadering waarin de jaarstukken worden besproken.

Samenvatting

Onze controleopdracht

Risicoanalyse controleaanpak

Samenwerking

Samenvatting van ons controleplan

Uw raad heeft ons speerpunten meegegeven

Voor 2026 heeft de gemeenteraad ons via de auditcommissie drie specifieke speerpunten meegeven:

- De interne beheersing van de verhuur van flexwoningen aan de Rietdijk;
- De fiscale beheersing in relatie tot de herziening van het convenant met de Belastingdienst;
- De voorspelbaarheid van de cliëntgebonden kosten van jeugdzorg in het kader van de wens om realistisch te begroten.

Samenvatting

Onze controleopdracht

Reikwijdte van de controle
Goedkeuringstolerantie
Belangrijkste processen
Rechtmatigheid
Onafhankelijkheid

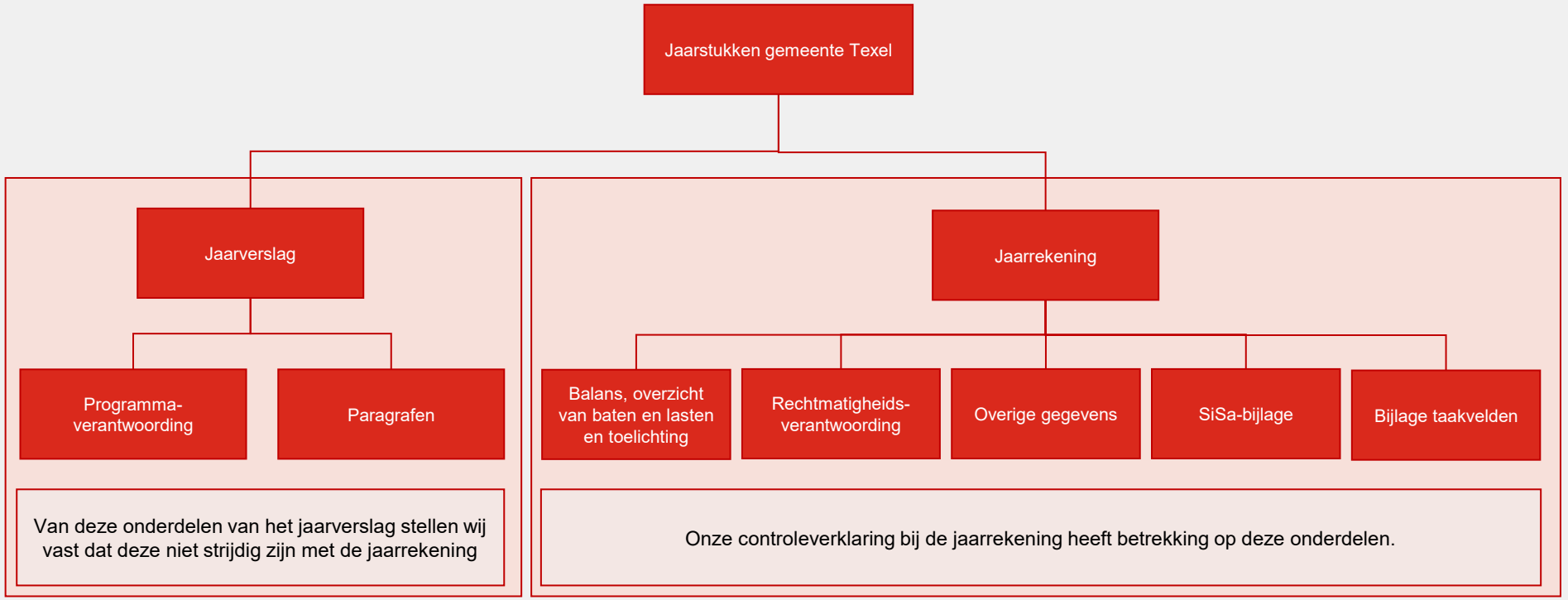
Risicoanalyse controleaanpak

Samenwerking

De reikwijdte van onze controle

U heeft ons verzocht de jaarrekening 2026 van uw gemeente te controleren. De jaarstukken bestaan uit meerdere onderdelen, welke wij niet allemaal met dezelfde diepgang controleren. Onderstaand hebben wij daarom weergegeven op welke wijze wij de verschillende onderdelen van de jaarstukken in onze controle betrekken.

Op de volgende pagina hebben wij samengevat welke processen wel en welke processen niet in onze controle worden betrokken, bijvoorbeeld omdat de financiële omvang van die processen beneden onze uitvoeringstolerantie is.

Samenvatting

Onze controleopdracht

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Belangrijkste processen

Rechtmatigheid

Onafhankelijkheid

Risicoanalyse controleaanpak

Samenwerking

De toleranties die wij bij onze controle zullen hanteren

Toleranties

De jaarrekening hoeft niet helemaal vrij te zijn van fouten en onzekerheden voordat wij een goedkeurend oordeel mogen afgeven bij de jaarrekening. Wij mogen op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) rekening houden met goedkeuringstoleranties. U bepaalt binnen de wettelijke kaders welke goedkeuringstoleranties wij hanteren.

De maximale omvang van de goedkeuringstolerantie in het BADO bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves. Als raad kunt u wel besluiten om ons te vragen de jaarrekening met een lagere tolerantie te controleren. Omdat u dit (vooralsnog) niet gedaan heeft, hanteren wij bij de controle van de jaarrekening 2025 dit maximale percentage.

Wij geven pas een niet-goedkeurende verklaring af als wij afwijkingen in de jaarrekening constateren boven deze grenzen. Om de totale omvang van de afwijkingen te bepalen, moeten wij de fouten en onzekerheden bij elkaar optellen.

De relatie tussen de goedkeuringstolerantie, eventueel geconstateerde afwijkingen en ons oordeel kan als volgt worden samengevat.

	≤ 2%	≤ 4%	≥ 4%
Afwijkingen en onzekerheden	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding of Afkeuring

Uitvoeringstolerantie

Omdat wij in de controle gebruik maken van deelwaarnemingen en steekproeven zijn wij volgens onze beroepsregels verplicht om een deel van de goedkeuringstolerantie te ‘reserveren’ voor onontdekte fouten. Om die reden doen wij een afslag van 20% op de goedkeuringstolerantie om te komen tot onze uitvoeringstolerantie. De uitvoeringstolerantie wordt door ons gebruikt in de uitvoering van de controle.

Rapporteringstolerantie

De rapporteringstolerantie is de grens waarboven wij gevonden afwijkingen aan u rapporteren. Deze grens bepaalt u zelf en is afhankelijk van de mate van detail waarmee u geïnformeerd wilt worden. De hoogte van de rapporteringstolerantie heeft geen invloed op de nauwkeurigheid of diepgang van onze aanpak. U heeft deze grens vastgesteld op EUR 50.000.

Samenvatting van onze tolerantiegrenzen

Voor dit controlejaar hanteren wij, op basis van de bijgestelde begroting, de volgende toleranties. De goedkeurings- en uitvoerings-tolerantie kunnen nog wijzigen omdat deze bij de controle uiteindelijk berekend zullen worden op basis van de werkelijke totale lasten exclusief de dotaties aan de reserves.

Tolerantie	Bedrag
Goedkeuringstolerantie	€ 1.718.000
Uitvoeringstolerantie	€ 1.374.000
Rapporteringstolerantie	€ 50.000

Samenvatting

Onze controleopdracht

Reikwijdte van de controle
Goedkeuringstolerantie
Belangrijkste processen
Rechtmatigheid
Onafhankelijkheid

Risicoanalyse controleaanpak

Samenwerking

De toleranties die wij bij onze controle zullen hanteren

Single information, Single audit (SiSa)
Via de SiSa-bijlage bij de jaarrekening legt u verantwoording af over van ministeries en provincies ontvangen specifieke uitkeringen. De hiervoor toegepaste uitvoeringstolerantie wijkt niet af van de jaarrekening. In het BADO zijn specifieke rapporteringstoleranties gegeven waaraan wij ons moeten houden. Hiervoor verwijzen we graag naar artikel 5 van het BADO.

Wet Normering Topinkomens (WNT)
Voor de controle op de verantwoording in het kader van de WNT gelden de toleranties zoals jaarlijks gepubliceerd in het Controleprotocol WNT. De betreffende toleranties variëren van 0 (in geval van wel/niet opnemen functionarissen) tot enkele duizenden euro's ten aanzien van onjuistheden in de verantwoording.

Samenvatting

Onze controleopdracht

Reikwijdte van de controle
Goedkeuringstolerantie
Belangrijkste processen
Rechtmatigheid
Onafhankelijkheid

Risicoanalyse controleaanpak

Samenwerking

De processen die onze aandacht hebben tijdens de controle

In de tabel hiernaast hebben wij de processen opgenomen die wij met verhoogde aandacht zullen betrekken bij onze controlewerkzaamheden. Hierbij hebben wij ook aangegeven hoe wij het risico inschatten dat de baten, lasten en/of balansmutaties die uit deze processen voortkomen, kunnen leiden tot een fout die hoger is dan onze uitvoeringstolerantie.

De uitvoeringstolerantie wordt door ons gebruikt in de uitvoering van de controle. Het bepaalt mede welke processen onze verhoogde aandacht hebben en hoeveel testwerkzaamheden wij moeten uitvoeren om voldoende en geschikte controlebewijs te verkrijgen.

Proces / post	Risico
Memoriaalboekingen	Hoog
Betalingsorganisatie	Hoog
Grondverkopen	Hoog
Prestatielevering (inkopen, subsidies, zorg)	Hoog
IT-beheersing	Normaal
Rechtmatigheidsverantwoording	Normaal
Sisa-bijlage	Normaal
Inkopen en investeringen	Normaal
Lonen en salarissen	Normaal
Wmo en Jeugdzorg	Normaal
Verstrekte subsidies	Normaal
Bijdragen aan derden (verbonden partijen)	Normaal
Rentebaten en rentelasten	Normaal
Verkoopfacturatie en debiteuren	Normaal
Algemene en specifieke uitkeringen	Normaal
OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing (via gemeente Leeuwarden)	Normaal
Toeristenbelasting	Normaal
Huren en pachten	Normaal
Parkeeropbrengsten	Normaal
De Bolder (opbrengsten)	Normaal
Kredietbeheer en kapitaalslasten	Normaal
Reserves en voorzieningen	Normaal
Risicomanagement	Normaal
Budgetbeheer	Normaal
Planning & Control cyclus	Normaal

Samenvatting

Onze controleopdracht

Reikwijdte van de controle
Goedkeuringstolerantie
Belangrijkste processen
Rechtmatigheid
Onafhankelijkheid

Risicoanalyse controleaanpak

Samenwerking

Het college is verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording

Achtergrond

Het college legt verantwoording af over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening door middel van de rechtmatigheidsverantwoording. Omdat deze verantwoording onderdeel is van de jaarrekening valt het binnen de reikwijdte van onze controle.

Bij rechtmatigheid in dit kader bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer. Baten, lasten en balansmutaties moeten rechtmatig tot stand zijn gekomen. De rechtmatigheidsverantwoording door het college gaat dus primair om de financiële beheershandelingen.

Rechtmatigheidscriteria

In de rechtmatigheidsverantwoording legt het college verantwoording af over de volgende drie rechtmatigheidscriteria:

- **Begrotingsrechtmatigheid:** handelt het college binnen de door de raad beschikbaar gestelde budgetten en kredieten.
- **Misbruik en oneigenlijk gebruik:** zijn in (de uitvoering van) het beleid voldoende waarborgen opgenomen om misbruik of oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving te voorkomen of tegen te gaan?
- **Voorwaardencriterium:** zijn de baten, lasten en balansmutaties in overeenstemming met wet- en regelgeving tot stand gekomen?

Alle andere criteria worden afgedekt door het oordeel van de accountant over het getrouwe beeld van de jaarrekening. Deze hoeven niet vermeld te worden in de rechtmatigheidsverantwoording.

Afwijkingen

In de rechtmatigheidsverantwoording rapporteert het college over geconstateerde afwijkingen. Onder afwijkingen wordt verstaan fouten en onduidelijkheden over de rechtmatigheid van een financiële beheershandeling. De grens waarboven afwijkingen in de verantwoording worden opgenomen (de verantwoordingsgrens) wordt door de raad bepaald, maar bedraagt maximaal 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves. Uw raad heeft dit maximale percentage van 2% overgenomen in artikel 10 lid 2 van de financiële verordening.

Samenvatting

Onze controleopdracht

Reikwijdte van de controle
Goedkeuringstolerantie
Belangrijkste processen
Rechtmatigheid
Onafhankelijkheid

Risicoanalyse controleaanpak

Samenwerking

Onze onafhankelijkheid waarborgen we samen

Een belangrijke kernwaarde van onze beroepsgroep is dat wij onafhankelijk zijn van het orgaan dat de jaarrekening opstelt. Bij uw gemeente is dit gewaarborgd omdat de gemeenteraad onze opdrachtgever is en het college verantwoordelijk is voor het opstellen van de jaarrekening.

Om onze onafhankelijkheid nog meer te garanderen zorgen we ervoor dat we bij elk verzoek dat wij ontvangen om andere (controle) werkzaamheden te verrichten, vooraf kritisch beoordelen of dit past binnen de overeenkomst die wij met u hebben. Een heel belangrijk criterium hierbij is of onze onafhankelijkheid niet in gevaar komt als wij aan het verzoek tegemoet komen.

Als wij twijfelen of we andere (controle)werkzaamheden kunnen uitvoeren, dan nemen wij contact op met de griffie om te overleggen wat de risico's zijn voor onze onafhankelijkheid. Indien de gemeenteraad het niet wenselijk acht dat wij andere werkzaamheden uitvoeren, dan zullen wij hier naar handelen. Zo waarborgen wij onze onafhankelijkheid samen. Overigens hebben wij tot op heden geen verzoeken ontvangen om andere (controle)werkzaamheden uit te voeren.

Een andere maatregel die wij nemen is dat alle teamleden die betrokken zijn bij de controle van uw gemeente, persoonlijk moeten verklaren onafhankelijk te zijn van de gemeente. Deze verklaring wordt in ons controledossier opgenomen.

Samenvatting

Onze controleopdracht

Risicoanalyse controleaanpak

Controlefilosofie

Controlemethode

Data-analyse en innovatie

Fraude

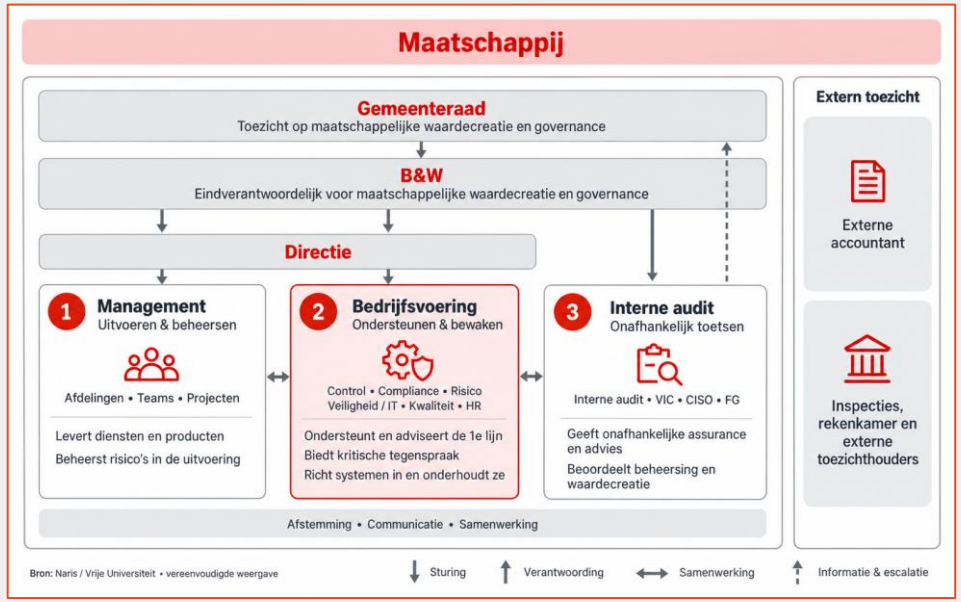
Significante risico's

Speerpunten van de raad

Samenwerking

Onze controlefilosofie: controle op basis van het 3-lines model voor overheidsorganisaties

Onze controlefilosofie is, naast het controleren van de jaarrekening, gericht op het verbeteren van uw bedrijfsvoering inclusief digitalisering hiervan. Dit doen wij door middel van het 3-lines model voor overheids-organisaties. Dit is een geactualiseerde versie van het bekende 3-lines model dat is aangepast door de Vrije Universiteit en onderzoeksbureau Naris, met medewerking van 'de markt', waaronder onze organisatie:

Dit model geeft handvatten om te beoordelen waar in de interne beheersing risico's worden ondervangen. Hierbij nemen wij als uitgangspunt dat er veel meer nadruk en verantwoordelijkheid wordt gelegd bij de tweede lijn om de eerste lijn te ondersteunen. De basis blijft er echter op gericht om de interne beheersing in de 1e en 2e lijn te optimaliseren. Dit vanuit het uitgangspunt dat fouten voorkomen beter is dan achteraf constateren. Indien er tekortkomingen zijn in de interne beheersing in de 1e en 2e lijn, dan zullen wij deze rapporteren als bevinding, ook als deze in de 3e lijn ondervangen worden.

Maar belangrijker is dat in dit model, meer dat voorheen, de nadruk gelegd wordt op de zachte controlemaatregelen in de organisatie. Deze soft controls zijn van grote waarde voor de interne beheersing van uw gemeente en voor onze risicoanalyse in de controleaanpak. Ze zijn randvoorwaardelijk voor de werking van de harde beheersmaatregelen.

Tijdens onze controle brengen wij daarom met behulp van het 3-lines model de totale controleomgeving van de gemeente in beeld. De kwaliteit van de soft controls bepalen mede de hoeveelheid werkzaamheden die we gaan verrichten voor het vaststellen van de werking van de "harde" interne beheersmaatregelen en de omvang van onze gegevensgerichte werkzaamheden. Waar wij op basis van onze ervaring verbetermogelijkheden zien, zullen wij dit opnemen in ons rapport van bevindingen.

Samenvatting

Onze controleopdracht

Risicoanalyse controleaanpak

Controlefilosofie

Controlemethode

Data-analyse en innovatie

Fraude

Significante risico's

Speerpunten van de raad

Samenwerking

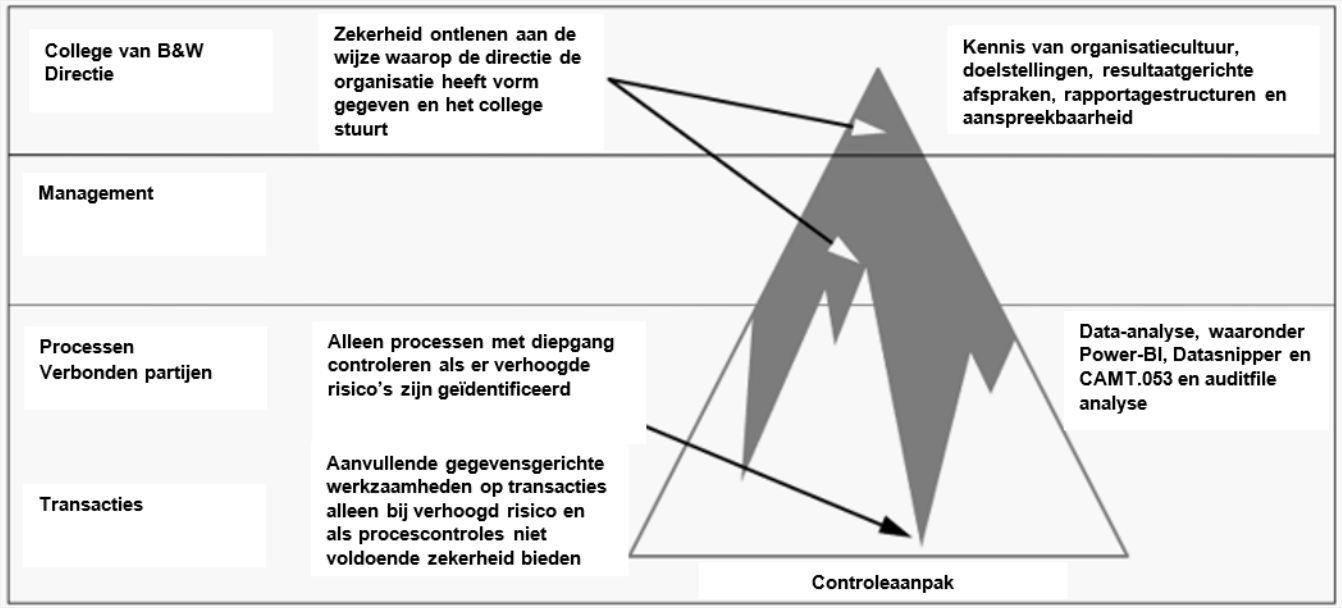
Onze controlemethode: risicogericht, data-gedreven en pragmatisch

Bij onze controlemethodiek plannen en voeren we ons werk uit op basis van een top-down risicobenadering. Hiermee streven we naar een zo pragmatisch mogelijke controle waarbij continu de kwaliteit wordt gewaarborgd. Hieronder is dit grafisch weergegeven.

Als basis voor de controleaanpak zal in overleg met de VIC een risicoanalyse opgesteld worden. De VIC gebruikt dit bij haar werkzaamheden voor de rechtmatigheidsverantwoording, wij voor de controle van de jaarrekening. Deze risicoanalyse is gebaseerd op de processen en posten in de jaarrekening die op basis van de begroting naar verwachting materieel zijn voor de jaarrekening. Onze risico-inschatting bepaalt ook de manier, timing en diepgang van het uit te voeren testwerk, alsmede de speerpunten van onze controle. Wij verrichten pas eigen (gegevensgerichte) werkzaamheden als u dit zelf niet doet en als er sprake is van concrete risico's.

In onze controle maken wij zoveel als mogelijk gebruik van uw IT-omgeving voor zover relevant voor onze controle. Wij gaan daarom samen met de organisatie kijken hoe er gesteund kan worden op de beheersprocessen binnen de IT-omgeving. Deze werkzaamheden richten zich vooral op de algemene IT-beheersingsmaatregelen rondom de belangrijkste financiële applicaties.

Wij maken daarnaast gebruik van diverse data-analyse oplossingen. Hierdoor wordt de kwaliteit van onze werkzaamheden verhoogd, omdat we niet uitsluitend gebruik maken van deelwaarnemingen, maar gericht zoeken naar afwijkingen in uw totale datapopulatie. Dit kan leiden tot een significant lager aantal deelwaarnemingen. Ook maken wij inmiddels op grote schaal gebruik van generatieve AI om onze werkzaamheden gerichter en efficiënter uit te voeren.

Samenvatting

Onze controleopdracht

Risicoanalyse controleaanpak

Controlefilosofie

Controlemethode

Data-analyse en innovatie

Fraude

Significante risico's

Speerpunten van de raad

Samenwerking

Innovatieve controletechnieken zijn onderdeel van onze aanpak

In de controle zetten wij diverse innovatieve controletechnieken in, waaronder data-analyse en AI. Deze technieken hebben tot doel met een grotere effectiviteit de controle uit te voeren. Zo worden alle items in een populatie gecontroleerd. Dit is voor ons effectiever, omdat we hierdoor snel inzicht krijgen in de bijzonderheden in uw administratie.

De innovatieve controletechnieken die wij gaan inzetten bij de controle van de jaarrekening hebben wij hieronder samengevat. Met uw organisatie maken wij afspraken over de manier en timing van de aanlevering van de data. Tevens zullen wij samen met de organisatie de eerste stappen zetten om het gebruik van innovatieve controle-technieken in de komende jaren verder uit te breiden.

Data-analyse tool	Inzet in de controle
Datasnipper	Deze oplossing ondersteunt bij de controle van standaardprocessen, zoals inkomende facturen. Tevens ondersteunt deze applicatie bij het vaststellen van de rekenkundige juistheid en interne consistentie van uw jaarstukken.
Betalingsanalyse (CAMT.053)	Via een door ons ontwikkelde algoritme in Power BI maken wij een integrale vergelijking tussen uw volledige betalingsgegevens, uw leveranciersbestanden, uw uitkeringsadministratie en uw personeelsgegevens. Tevens maken wij diverse dwarsdoorsneden van uw inkomende en uitgaande betalingen. Deze oplossing zetten we onder andere in als onderdeel van de werkzaamheden om fraude te detecteren.
Power BI	Met behulp van de Power BI identificeren wij, door zelf de patronen in uw boekingen en werkwijzen te herkennen, ongebruikelijke transacties. Ook deze oplossing zetten we vooral in als onderdeel van de werkzaamheden om fraude te detecteren.
Chat GPT (afgeschermde omgeving)	We gebruiken Chat GPT om onze risicoanalyse verder te verbeteren, (cijfer)analyses sneller en gedetailleerder op te stellen en repeterende werkzaamheden efficiënter uit te voeren. Wij houden hierbij rekening met de interne richtlijnen die binnen de gemeente gelden voor het gebruik van AI hulpmiddelen.

Samenvatting

Onze controleopdracht

Risicoanalyse controleaanpak

Controlefilosofie

Controlemethode

Data-analyse en innovatie

Fraude

Significante risico's

Speerpunten van de raad

Samenwerking

Frauderisico's hebben een belangrijke invloed op onze aanpak

Verantwoordelijkheid voor fraude ligt bij u en het college

De primaire verantwoordelijkheid voor de preventie en detectie van fraude ligt bij de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. Het is onze verantwoordelijkheid als accountants om door planning en uitvoering van de controle een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de financiële overzichten als geheel vrij zijn van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude (of van fouten).

Reeds meerdere jaren is fraude binnen de publieke sector een belangrijk onderwerp van gesprek. De maatschappelijke aandacht voor dit onderwerp heeft ervoor gezorgd dat meer en meer wordt verwacht dat het college en de directie zelfstandig een interne frauderisico-analyse opstelt.

De gemeente Texel beschikt over een frauderisicoanalyse die jaarlijks wordt geactualiseerd en onderdeel uitmaakt van de interne controleorganisatie. Naar onze mening is deze analyse een goede aanzet voor een model dat is opgebouwd langs het theoretisch kader van de fraudedriehoek. In onze managementletter 2025 hebben wij het college echter aangeraden om de interne frauderisicoanalyse verder door te ontwikkelen, waarbij in het detailoverzicht per aspect van de fraudedriehoek wordt geanalyseerd of er sprake is van een daadwerkelijk risico. Tijdens onze controle beoordelen wij de status en voortgang van de ontwikkeling van de frauderisicoanalyse en de integratie van frauderisico's in de bedrijfsvoering. Tevens zullen wij samen met de VIC beoordelen op welke wijze de risico's in de frauderisicoanalyse kunnen worden betrokken in de werkzaamheden van de VIC en onze werkzaamheden.

Fraude in de controleverklaring

Wij zijn verplicht om in onze controleverklaring een aparte sectie op te nemen over fraude. Hierin staat welke werkzaamheden wij hebben uitgevoerd om frauderisico's te onderkennen die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang en om deze risico's te mitigeren. In de verklaring zullen wij ook opnemen wat de belangrijkste waarnemingen en uitkomsten zijn van deze werkzaamheden.

Controlewerkzaamheden in het kader van fraude

Naast het betrekken van de inventarisatie van de interne frauderisico's, zullen wij op basis van onze beroepsregels de volgende aanvullende werkzaamheden uitvoeren in het kader van fraude:

- Het uitvoeren van een eigen risicoanalyse per proces waarin de drie kenmerken van fraude (rationalisatie, druk en gelegenheid) worden afgezet tegen de kans en de impact. Op de volgende sheet hebben wij de door ons gesignaleerde frauderisico's specifiek benoemd;
- Frauderisico's bespreken met de Auditcommissie, het college, de gemeentesecretaris en de concerncontroller;
- Beoordelen of nevenfuncties van het college en de directie aanleiding geven tot een verhoogd risico;
- Beoordelen of er signalen zijn voor een verhoogd risico op fraude vanuit het coalitieakkoord, notulen, persberichten en andere (openbare) publicaties;
- Analyse van de financiële administratie op ongebruikelijke boekingen, zoals onverwachte verschuivingen tussen budgetten en/of kredieten;
- Controle van de prestatielevering in het inkoopproces;
- Nadere werkzaamheden uitvoeren op een proces/transactie in het kader van onvoorspelbaarheid.

Samenvatting

Onze controleopdracht

Risicoanalyse controleaanpak

Controlefilosofie
Controlemethode
Data-analyse en innovatie
Fraude
Significante risico's
Speerpunten van de raad

Samenwerking

De significante risico's die wij voor dit controlejaar onderkennen

Zoals wij hebben uitgelegd bij onze controlefilosofie en controlemethode, verrichten wij bij de start van onze controle een (uitvoerige) analyse van de controleomgeving binnen uw totale organisatie. Hierbij beoordelen we elementen zoals:

- De organisatiestructuur en organisatiecultuur van de gemeente;
- De wijze waarop leiderschap is ingericht en wordt uitgevoerd;
- De doelstellingen en ambities van de coalitie, het college van B&W en de directie;
- De wijze waarop de gemeenteraad de realisatie van deze doelstellingen en ambities bewaakt;
- De wijze waarop er binnen de gemeente wordt gecommuniceerd, gedelegeerd, gerapporteerd en toezicht wordt gehouden.

Samen met externe ontwikkelingen en onze ervaringen met andere gemeenten, gebruiken we deze informatie als input voor onze risicoanalyse. De risicoanalyse bespreken we vervolgens met verschillende medewerkers van de gemeente om deze aan te vullen met uw kennis en ervaring. Op dit moment heeft dat geleid tot de onderstaande significante risico's.

Risico		Fraude	Fouten	Schattingen
1	Risico dat het management en het college hun positie kunnen gebruiken om de interne beheersing te doorbreken	●	○	○
2	Risico dat grondverkopen niet gebaseerd zijn op zakelijke transacties	●	○	○

Samenvatting

Onze controleopdracht

Risicoanalyse controleaanpak

Controlefilosofie

Controlemethode

Data-analyse en innovatie

Fraude

Significante risico's

Speerpunten van de raad

Samenwerking

Wij geven extra aandacht aan de speerpunten die u ons meegeeft

Als raad kunt u ons twee speerpunten meegeven bij de uitvoering van de controle. Dit zijn aspecten van de organisatie, bedrijfsvoering of jaarrekening die in het verlengde van onze reguliere controle liggen, maar waarover wij met meer aandacht en diepgang zullen rapporteren in ons accountantsverslag.

Voor 2026 heeft de gemeenteraad ons via de auditcommissie drie specifieke speerpunten meegeven:

- De interne beheersing van de verhuur van flexwoningen aan de Rietdijk;
- De fiscale beheersing in relatie tot de herziening van het convenant met de Belastingdienst;
- De voorspelbaarheid van de cliëntgebonden kosten van jeugdzorg in het kader van de wens om realistisch te begroten.

Samenvatting

Onze controleopdracht

Risicoanalyse controleaanpak

Samenwerking

Controleteam
Samenwerking VIC
Rapportages
Communicatie
Escalatie
Planning van de controle
Afhankelijkheid van derden

Controle is mensenwerk; graag stellen wij onze teamleden aan u voor

Onze visie op de opbouw van ons controleteam

Het uitvoeren van een controle is mensenwerk. In onze visie begint een goede kwalitatieve controle bij de kennis, ervaring en toewijding van onze medewerkers. Daarom hebben wij ons gespecialiseerd in de controle van lokale overheden. Hiermee waarborgen we dat de medewerkers in ons team over de specifieke kennis beschikken ten aanzien van relevante wet- en regelgeving, zoals het BBV, BADO, WNT en alle SiSa-regelingen. Zonder deze kennis hebben wij als Overheidsaccountants immers geen bestaansrecht. Daarnaast zijn onze teams klein en overzichtelijk om focus te blijven houden op uw controle en een persoonlijke aanpak te kunnen garanderen.

Alle medewerkers van ons team werken een groot deel van het jaar aan de controle van gemeenten. Het voordeel voor u is dat u een controleteam krijgt dat goed op elkaar is ingespeeld, dat gewend is om onderling tijdig en volledig te communiceren en het leuk vindt om samen aan de controle van de gemeente te werken.

De medewerkers van het controleteam dat wij voor u beschikbaar hebben, stellen zich op de volgende pagina aan u voor. Mocht u vragen hebben aan één van hen, neem dan gerust contact met hen op.

Onze verwachte urenbesteding

De controle van de jaarrekening vereist voldoende tijd en aandacht van het controleteam. Hierbij beogen we een passende verdeling binnen het team ten aanzien van de onderwerpen, kennis en betrokkenheid. Ingevolge de maatregelen “In het Publiek belang” binnen de accountancysector rapporteren wij over onze urenbesteding ten aanzien van de jaarrekeningcontrole.

De onderstaande urenbesteding is berekend op basis van de veronderstelling dat de kwaliteit van de aanlevering toereikend is om de controlewerkzaamheden efficiënt uit te voeren. Tevens sluiten deze uren aan bij het budget voor de controlewerkzaamheden die wij bij de aanbesteding hebben afgesproken. Op basis van de ervaringen uit de controle van vorig jaar is het risico echter dat de kwaliteit van de aanlevering van de dossiers door de ambtelijke organisatie nog niet van voldoende niveau is. Dit wordt door de ambtelijke organisatie onderkend.

Vorig jaar hebben wij daarom een additioneel bedrag in rekening gebracht van EUR 15.000. Omdat uw organisatie ook weer een jaar verder is in haar ontwikkeling, hebben wij aan de voorkant een aanvullend bedrag van EUR 7.500 afgesproken. Het totale budget wordt dan EUR 80.300. Dit is dan het vaste budget waarvoor wij onze werkzaamheden zullen uitvoeren, mits de organisatie inderdaad een stap gezet heeft in haar ontwikkeling.

Teamlid	Begrote uren
Partner	109
Manager	86
Controleleider	98
Gevorderd assistent	62
Assistent accountant	189
Totaal uren	**544**

Samenvatting

Onze controleopdracht

Risicoanalyse controleaanpak

Samenwerking

Controleteam

Samenwerking VIC

Rapportages

Communicatie

Escalatie

Planning van de controle

Afhankelijkheid van derden

Controle is mensenwerk; graag stellen wij onze teamleden aan u voor

Ronny Schuijt

Partner

Hoofddorp

06-15428098

r.schuijt@etl-ao.nl

Omer Engin

Manager

Hoofddorp

06-21145206

o.engin@etl-ao.nl

Flip van Ooij

IT-auditor

Hoofddorp

06-44219514

f.vanooij@etl-ao.nl

Hulya Kandemir

Controleleider

Hoofddorp

h.kandemir@etl-ao.nl

Hicham El Jouhri

Gevorderd assistent

Hoofddorp

h.eljouhri@etl-ao.nl

Matthew Schuijt

Assistent accountant

Hoofddorp

m.schuijt@etl-ao.nl

Samenvatting

Onze controleopdracht

Risicoanalyse controleaanpak

Samenwerking

Controleteam

Samenwerking VIC

Rapportages

Communicatie

Escalatie

Planning van de controle

Afhankelijkheid van derden

De samenwerking met uw VIC is erg belangrijk in onze controle

Onze visie op de samenwerking met uw VIC

Wij zien de controle van uw jaarrekening en de werkzaamheden ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording als gezamenlijk project. Graag werken wij daarom nauw samen met de medewerkers van uw gemeente, in het bijzonder met de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) functie.

Hoe wij de samenwerking met de VIC vormgeven

Binnen de kaders van onze opdracht en vaktechnische eisen maken wij zoveel mogelijk gebruik van de werkzaamheden van de VIC om dubbele controles te voorkomen. Deze samenwerking gaat uit van de volgende uitgangspunten:

- Jaarlijks maakt de VIC zelfstandig een controleplan waarin een risicoanalyse is opgenomen per proces. Voorafgaand aan het actualiseren van deze risicoanalyse besteden wij een dagdeel samen met uw VIC om door alle relevante processen te lopen en in een gezamenlijk overleg af te stemmen over de (status van de) gesignaleerde risico's en eventuele aanvullende risico's;
- In het controleplan van de VIC staat met welke diepgang de VIC haar werkzaamheden uitvoert, welke concrete controles worden uitgevoerd, op welke wijze deelwaarnemingen tot stand komen en welke risico's en controledoelstellingen hiermee worden afgedekt. Wij bespreken het gedetailleerd uitgewerkte auditplan per proces met de VIC voordat deze definitief wordt. Hiermee zorgen we voor een optimale overlap tussen de risico's en uitgevoerde werkzaamheden in het controleplan, en onze risico's en werkzaamheden;
- De lijnorganisatie en de VIC verrichten de controlewerkzaamheden zoals in het controleplan zijn opgenomen en leggen de genomen stappen en geconstateerde bevindingen zichtbaar vast. Hierdoor zijn de werkzaamheden voor ons controleerbaar;
- De VIC trekt op basis van alle uitgevoerde werkzaamheden conclusies over de betrouwbaarheid van de processen en de cijfers in de jaarrekening van de gemeente. Deze conclusies vormen de basis voor de rechtmatigheidsverantwoording van het college;
- Wij toetsen deze conclusies en onderliggende werkzaamheden. We zullen op basis van een aselecte deelwaarneming, deze werkzaamheden reproduceren om te beoordelen of wij tot dezelfde bevindingen en conclusies komen. Als dit het geval is, zullen wij deze bevindingen en conclusies van de VIC overnemen. Dit betekent niet dat wij dubbel werk verrichten, maar dat wij kritisch kijken op welke wijze de VIC tot haar oordeelsvorming is gekomen.

Samenvatting

Onze controleopdracht

Risicoanalyse controleaanpak

Samenwerking

Controleteam

Samenwerking VIC

Rapportages

Communicatie

Escalatie

Planning van de controle

Afhankelijkheid van derden

Wij rapporteren op verschillende manieren met u en uw organisatie

Wij brengen verschillende formele rapportages uit. In de tabel hieronder hebben wij opgenomen welke formele rapportages wij zullen uitbrengen per doelgroep. Tevens hebben wij aangegeven wanneer wij verwachten te zullen gaan rapporteren.

De startnotitie bevat de belangrijkste afspraken over onze samenwerking, zodat het einddoel voor ons, de organisatie, de VIC en het college helder is. Het geeft een samenvatting van hetgeen we van elkaar mogen verwachten en biedt houvast om gedurende het proces de actuele status te bepalen en te evalueren waar bijsturing wenselijk is. Het bevat alle voor de controle relevante processen, risico's en IT-systemen, alsmede de uitgebreide controleaanpak. Hiermee vormt de startnotitie het kennisdocument voor uw organisatie en onze medewerkers.

In de managementletter gaan wij dieper in op ontwikkelingen en risico's in de bedrijfsvoering. Wij rapporteren over de bevindingen en geven verbeterpunten en aandachtspunten aan. In de boardletter rapporten wij de bevindingen naar aanleiding van de interim-controle meer op hoofdlijnen aan de gemeenteraad.

Het accountantsverslag geeft een samenvatting van de uitkomsten van de jaarrekeningcontrole, inclusief de belangrijkste bevindingen uit de interim-controle. In dit verslag nemen wij benchmarkgegevens op over de financiële positie van uw gemeente en analyseren deze.

	Gemeenteraad	B&W	(V)IC	Organisatie	Verwachte maand rapportage
Controleplan	✓				augustus 2026
Startnotitie			✓	✓	september 2026
Managementletter		✓	✓	✓	november 2026
Boardletter	✓				december 2026
Accountantsverslag en controleverklaring	✓	✓	✓	✓	juni 2027
Evaluatie samenwerking	✓	✓	✓	✓	juli 2027

Samenvatting

Onze controleopdracht

Risicoanalyse controleaanpak

Samenwerking

Controleteam

Samenwerking VIC

Rapportages

Communicatie

Escalatie

Planning van de controle

Afhankelijkheid van derden

Belangrijke onderwerpen en aandachtspunten worden specifiek met u gecommuniceerd

Als ETL Assurance & Overheidsaccountants vinden wij het belangrijk om u te laten zien op welke wijze wij de belangrijkste onderwerpen en aandachtspunten van de controle aan u rapporteren. Deze hebben we opgenomen in onderstaande tabel.

Vereiste communicatie grond van controlestandaarden	Controleplan	Boardletter	Accountants-verslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant.	●		
Bevestiging van onze onafhankelijkheid	●		●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne controle		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●	●
Niet-naleven van wet- en regelgeving		●	●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het management			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring.		●	●
Ons standpunt over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			●
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces			●
Niet gecorrigeerde afwijkingen			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de gemeente		●	●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's.	●		●

Samenvatting

Onze controleopdracht

Risicoanalyse controleaanpak

Samenwerking

Controleteam
Samenwerking VIC
Rapportages
Communicatie
Escalatie
Planning van de controle
Afhankelijkheid van derden

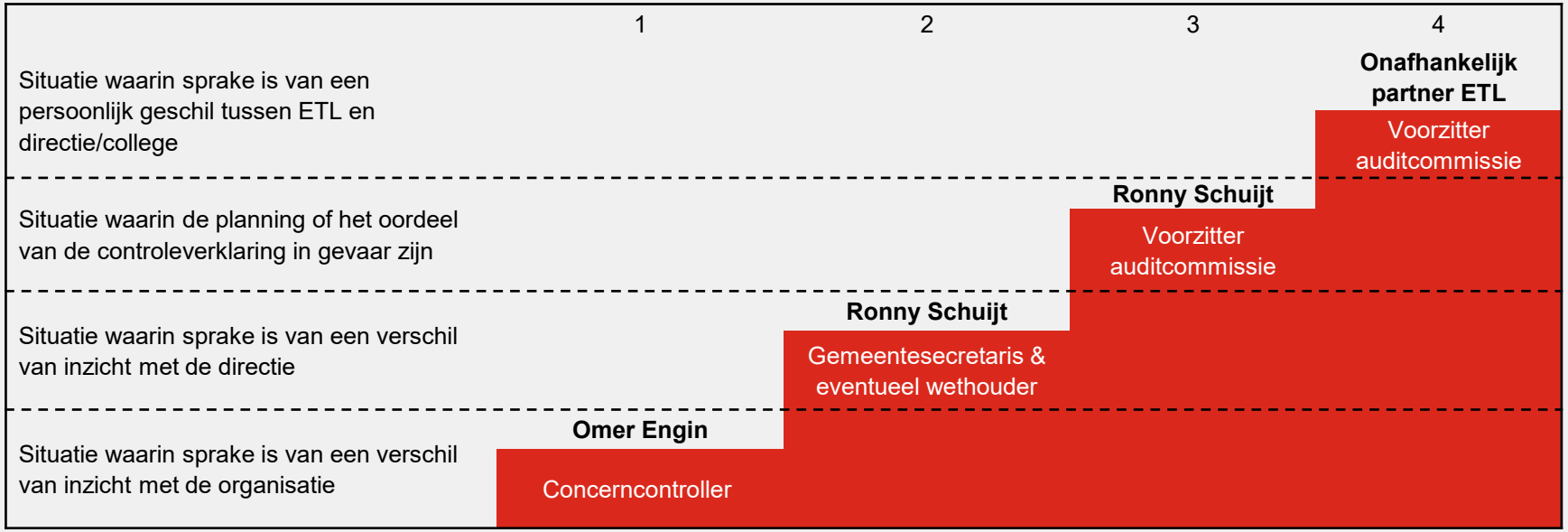
Wij hopen dat het niet nodig is, maar er is sprake van een duidelijke escalatieprocedure

We hopen dat het niet gebeurd, maar het kan voorkomen dat er een verschil van inzicht ontstaat tussen het controleteam en de organisatie. Om dat zoveel mogelijk te voorkomen is het van belang dat mogelijke bijzonderheden of vertragingen bij het afsluiten van de administratie, het opstellen van de jaarstukken en het uitvoeren van de VIC direct worden gemeld bij de manager van ons controleteam. We kunnen dan in overleg bijsturen en waar nodig opschalen zodat direct maatregelen genomen kunnen worden om te voorkomen dat de doorlooptijd van de controle en/of de aard van de verklaring in het geding komen.

Mocht blijken dat het niet mogelijk is om de afgesproken planning te realiseren, dan wel dat er een realistisch risico is dat wij geen goedkeurende controleverklaring kunnen afgeven, dan zullen wij dit samen met de organisatie direct communiceren met de wethouder Financiën en de griffie.

In situaties waarin een verschil van inzicht bestaat tussen ons en de organisatie, zullen achtereenvolgens de onderstaande escalatielijnen doorlopen worden. Hierbij is het van belang dat altijd onderin deze escalatieladder wordt begonnen met de afstemming.

Uiteraard vindt escalatie pas plaats na een hoor- en wederhoorfase. In geval van een (mogelijke) escalatie wordt de directie geïnformeerd en desgewenst om advies gevraagd. De escalatielijn kan ingeroepen worden door zowel de gemeente als door ons.

Samenvatting

Onze controleopdracht

Risicoanalyse controleaanpak

Samenwerking

Controleteam

Samenwerking VIC

Rapportages

Communicatie

Escalatie

Planning van de controle

Afhankelijkheid van derden

De planning van onze controle in één overzicht

Uitgangspunt voor onze planning is dat wij onze getekende controleverklaring en definitieve accountantsverslag verstrekken minimaal twee weken voorafgaand aan de datum van de raadsvergadering waarin de jaarstukken worden besproken.

Dit uitgangspunt is haalbaar indien zowel de organisatie als wij alle gemaakte afspraken onverkort nakomen. Daarbij is het tevens van belang dat de controle-informatie juist, volledig en tijdig beschikbaar is, in het bijzonder voor de controle van de significante risico's. Hieronder is de planning op hoofdlijnen weergegeven.

Aug-Sep	Sep-Dec	Nov-Feb	Sep - Mei	Mrt-Mei	Mei - Jul
Planningsfase	**Controle opzet processen**	**Voorbereiding jaarrekeningcontrole**	**Uitvoering VIC**	**Jaarrekeningcontrole**	**Bespreking en evaluatie**
• Bespreken controleplan • Kennis nemen ontwikkelingen gemeente • Opzetten en bespreken risicoanalyse • Controleplanning opstellen • Bespreken samenwerking met VIC • Afspraken met organisatie maken over planning en oplevering	• Opzet algemene IT-beheersing beoordelen • Bespreken opzet financiële processen • Vaststellen of processen in de praktijk ook bestaan zoals ze beschreven zijn	• Bespreken risicovolle dossiers met organisatie ter voorbereiding op jaarrekeningcontrole • Met de organisatie op te leveren specificaties jaarrekeningcontrole bespreken • Pre-controle van makkelijk op te leveren posten en onderwerpen	• Bespreken VIC-plan en werkprogramma • Gegevensgerichte controles op de processen	• Controle grondexploitaties • Controle De Bolder • Controle WNT • Controle SiSa regelingen • Uitvoeren jaarrekeningcontrole • Controle van derden ontvangen verantwoordingen • Bespreken uitkomsten controle	• Bespreking accountantsverslag met organisatie, college en raad (auditcommissie). • Evaluatie
Opdrachtbevestiging *raad*	**Startnotitie** *organisatie*	**Boardletter** *gemeenteraad*	**VIC-rapportage** *organisatie*	**Overzicht bevindingen** *organisatie*	**Accountantsverslag** *raad*
Controleplan *raad*	**Managementletter** *college*	**LOTS** *organisatie*		**Directieoverleg** *organisatie*	**Controleverklaring** *raad*
	Directieoverleg *organisatie*				

Samenvatting

Onze controleopdracht

Risicoanalyse controleaanpak

Samenwerking

Controleteam

Samenwerking VIC

Rapportages

Communicatie

Escalatie

Planning van de controle

Afhankelijkheid van derden

U en wij zijn afhankelijk van derden om de controle tijdig af te ronden

Een deel van de taken van de gemeente heeft u uitbesteed aan derden. Dit betekent dat u afhankelijk bent van derden voor de verantwoording van de baten en lasten in de jaarrekening die voortkomen uit deze taken. In een aantal gevallen ontvangt u van de derde partij een financiële verantwoording inclusief controleverklaring. Soms moet u echter zelf een beeld vormen van de juistheid en volledigheid van de baten en lasten die voortkomen uit de uitbestede taken.

Onderstaand hebben wij een overzicht opgenomen waarin voor de uitbestede taken die naar verwachting materieel zijn voor de jaarrekening, opgenomen is:

- welke gemeentelijke taken het betreft;
- wie de uitvoerende partij is;
- op welke wijze de uitvoerende partij verantwoording aflegt;
- of de organisatie al concrete afspraken gemaakt heeft wanneer de derde de verantwoording aanlevert;
- op welke wijze wij deze verantwoording controleren in het kader van onze verantwoordelijkheid om een verklaring af te geven bij de jaarrekening van uw gemeente.

Onderwerp		Partij waaraan is uitbesteed	Wijze van verantwoording	Afspraken gemaakt		Aanpak ETL
				ja	nee	
1	Belastingen	Gemeente Leeuwarden	Specifieke verantwoording met opbrengsten en nog openstaande vorderingen met controleverklaring	●	○	Beoordelen van de aansluiting tussen financiële administratie en verantwoording, alsmede review op VIC-werkzaamheden van Leeuwarden
2	Bbz - Tozo	Zaffier	Specifieke verantwoording van de zorgkosten met controleverklaring	●	○	Beoordelen van de aansluiting tussen financiële administratie en verantwoording, en gebruik maken van de werkzaamheden van de accountant van Haltewerk

.txl

ETL ASSURANCE & OVERHEIDSACCOUNTANTS

Wij kijken uit naar een mooie samenwerking